

VERSCHILLENDE VORMEN EN GRADATIES VAN EERBIED TONEN
Messiaanse Gemeente Beit-Nitzachon

Kedoesja en kavod

Ik wil een verband leggen tussen kedoesja (heiligheid) en kavod (eer). Overal waar kedoesja is, bestaat een vorm van kavod. Omdat iedereen een G'ddelijke ziel heeft, betekent, dat wij ons 'bekowed' – eervol moeten gedragen.

Juist in onze parsja komt die connectie tussen kedoesja en kavod duidelijk naar voren. De kohaniem (priesters) kennen een hoog niveau van kedoesja en hun gedrag dient zich daarnaar te richten. De kedoesja van de **korbanot** (offers) vereist een bekowede omgang met de fauna en alles in het Heiligdom, G'ds kedoesja vereist veel kavod in onze relatie met het Opperwezen, waarna de kedoesja van de Sjabbat en **Jamieim toviem** (feestdagen) volgt. Het einde van de parsja wordt gevormd door de zoon van een Egyptische opzichter, die de Naam van Hasjem vloekt, de mekaleel. **Mekaleel** (G'dsvloeker) komt van de stam 'kal', licht. Kavod komt van de stam 'kaweed' zwaar.

Kal en kaweed

Wanneer wij de ander 'zwaar', serieus nemen en rekening houden met zijn G'ddelijke ziel, dan gaan wij op **bekowede** (eervolle) manier met hem of haar om. Als wij onze medemensen niet aanspreken op hun G'ddelijke oorsprong en niveau kan het einde zijn, dat wij hem of hij ons vervloekt. We waren vergeten, dat zijn G'ddelijke oorsprong ook in de intermenselijke relatie moet doorklinken.

VERSCHILLENDE VORMEN EN GRADATIES VAN KAWOD

Het Jodendom kent verschillende uitingen van kavod "eerbied". Zo bestaat er kibboed av ve'eem, eerbied voor de ouders (**Exodus 20:12**). De Talmoed (**B.T. Kiddoesjien 30b-32b**) stelt de eerbied voor ouders gelijk aan de eerbied voor G'd.

Dan bestaat er **kevod ha'isja en kevod haba'al**, eerbied die man en vrouw voor elkaar moeten hebben in hun huwelijksrelatie. De Talmoed geeft de echtgenoot de volgende opdracht: 'houd van je vrouw zoals je van jezelf houdt en geef haar meer kavod dan je jezelf zou geven' Talmoed (**B.T. Jevamot 62b**).

Als derde erkent de Talmoed kevod hatsibboer, wat duidt op respect voor de gemeente of een grote groep mensen. Gemeentedienaren moeten aan bepaalde eisen voldoen omdat ze namens de gemeenschap optreden. Men laat een grote groep mensen zo min mogelijk wachten als uiting van kevod hatsibboer.

Als vierde bestaan er **kevod harav** en **kevod haTora**, eerbied voor de Tora en haar geleerden. Uit Leviticus 19:32 blijkt dat men voor ouderen moet opstaan en Wijzen moet eren. Dit wordt in verband gebracht met de eer voor Hasjem (G'd). Ook voor de Tora moet men eerbied tonen als uiting van respect voor een heilig object. De vijfde vorm van eerbied is kevod hamelech, eerbied voor de koning en de regering.

Eerbied voor de medemens

Kevod haberijot, eerbied voor de schepselen, verschilt van de overige categorieën kavod in drie opzichten.

- Allereerst is het begripkader veel breder. Kevod haberijot slaat niet op een individu met voortreffelijke verdiensten of eigenschappen maar geeft de menselijke waardigheid als zodanig aan. Ieder mens heeft recht op een minimaal niveau van respect of eer. Alle andere vormen van kavod veronderstellen bepaalde uitingen en handelingen.
- Kevod haberijot is echter voornamelijk preventief gericht, wil schaamte, gevoelens van verlegenheid of vernedering en inbreuk op de menselijke waardigheid voorkomen.
- Kevod haberijot is universeel en niet gebonden aan een Joodse omgeving. Het woord berijot duidt dit aan: het betekent 'schepselen'. Ieder schepsel heeft recht op een bepaald niveau van waardigheid.

Gevoelens van eer

Eergevoelens hebben een geweldige kracht. Hele gemeenschappen zijn bereid om alles wat hen dierbaar is op te geven om hun eer te verdedigen en schande te wreken. De Talmoed (**B.T. Ta'aniet 23a**) vertelt over het leven van de geleerde Choni Hame'ageel die na vele jaren winterslaap wakker wordt in een nieuwe generatie, die hem niet erkende en respecteerde. Hij nam dit zich zo ter harte dat hij het leven niet meer de moeite waard vond. In de Talmoed (**B.T. Bava Metsia 58b**) wordt iemand anders te schande te maken gelijkgesteld aan moord. Wanneer men bleek wordt van schaamte en het bloed wegtrekt uit het hoofd, wordt dit gezien als een vorm van bloedvergieten.

Innerlijk en uiterlijk

Kavod "eerbied" heeft een innerlijke en een uiterlijke dimensie. Het gevoel van eigenwaarde, omdat men een waardevol en authentiek leven leidt, is innerlijk. Deze trots of eigenwaarde wordt doorgaans als een deugd gezien. Eer kent ook een uiterlijk aspect en vormt meestal een reactie op hoe anderen deze persoon al dan niet eer bewijzen. Het innerlijke gevoel van eigenwaarde is niet altijd afhankelijk van externe eerbewijzen. Een belediging kan iemands sociale aanzien aantasten maar dat wil niet zeggen, dat de eigenwaarde ook wordt beschadigd. Interessant is de paradox hierbij. In Pirkee Avot (**Spreuken der Vaders 3:1**) staat: 'Ben Zoma zegt: 'Wie wordt het meest geëerd? Hij die anderen eert'. De essentie van eer is dus voornamelijk geven en niet ontvangen.

Vier gebieden

Menselijke waardigheid wordt niet als apart leerstuk behandeld. Meestal verschijnt het concept **kevod haberijot** ten tonele wanneer de menselijke waardigheid in het gedrang dreigt te komen. Kevod haberijot is te belangrijk om dit over te laten aan subjectieve emoties. Kevod haberijot wordt geobjectiveerd, gedefinieerd en geregeld en bestrijkt in de Talmoed vier basale gebieden: kleding, eenzaamheid in moeilijke tijden, begrafenis en hygiëne.

Kleding is een uiting van menselijke waardigheid. Adam en Eva schaamden zich in het paradijs en kregen kleren.

Wanneer de Talmoed (**B.T. Sjabbat 113a**) aangeeft dat de kleding op Sjabbat beter en mooier moet zijn dan de kleding gedurende de rest van de week, wordt dit beargumenteerd met het begrip kavod (vgl. Jesaja 58:13).